

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก

สหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด

THE STUDY OF FACTORS AFFECTING PARTICIPATION IN BUSINESS

OPERATIONS AMONG THE MEMBERS OF NAKHONRATCHASIMA

AGRICULTURAL COOPERATIVE LIMITED

นางสาววิสุทธิดา สอนไ้ว¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด จำแนกตามปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิก 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมกับระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ฯ และ 3) ศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด กำหนดขนาดตัวอย่างตามสูตรคำนวณของ Taro Yamane ได้ทั้งสิ้น 346 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา อธิบายข้อมูลความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับสถิติเชิงอนุมาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายกลุ่ม และเปรียบเทียบความต่างนั้นเป็นรายคู่ โดยใช้ Scheffe Analysis การหาค่าความสัมพันธ์ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) จากผลการศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็น เพศชาย อายุ 50 ปี ขึ้นไป มีสถานภาพสมรส มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 11,000.- บาท ขึ้นไป และมีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 15 ปีขึ้นไป ระดับความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อายุ มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ไม่แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในส่วนของสถานภาพ ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ ระยะเวลาการเป็นสมาชิกมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับการพิจารณาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมกับระดับการมีส่วนร่วม พบว่า มีความสัมพันธ์กันเป็นทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับสูง (Pearson Correlation = 0.75)

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การดำเนินธุรกิจ, สหกรณ์

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to compare the level of participation in business operations among the members of Nakhonratchasima agricultural cooperative which can be divided by personal individual factors of each members, 2) to study about relativity between the factors creating participation and the participation itself in business operations among the cooperative members, and 3) to study about cooperative members' opinions and suggestions. The population for this research was the members of Nakhonratchasima agricultural cooperative limited. This research used a formula by Taro Yamane to determinate a sample size which consisted of 346 people. The instruments used were questionnaires and the statistics for this research consisted of descriptive statistics which were used for explaining about frequency data, percentages, average number, and standard deviation. One- Way Anova analysis was used for inferential statistics. The researcher analyzed the difference of each group or even every pair of the group by using Scedge Analysis. And in order to get a correlation value. The researcher even used Pearson's Product Moment Correlation Coefficient as well. The findings indicated that most members were male age over 50 years, married, with monthly of income above 11,000 baht per month, and have been members for longer than 15 years, thought that the level of opinion about factors creating a participation of cooperative members was high. The level of participation in business operations among the cooperative members was intermediate. The result of assumption testing was found that age had similar effects on participation in business operations among the cooperative members at statistical significance level of 0.05. Gender, Marriage status, the highest level of education, monthly revenue, and the period of time while being a member had different results towards participation in business operations among the cooperative members at statistical significance level of 0.05. Consideration of the factors relation creating the participation and the level of participation itself was highly relevant. (Pearson Correlation = 0.75)

Keywords: participation, business operations, and cooperative.

บทนำ

กระบวนการมีส่วนร่วม เป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินกิจการหรือโครงการให้ประสบความสำเร็จ เนื่องจากการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถร่วมกิจกรรมตั้งแต่การตัดสินใจ ดำเนินงาน รับผิดชอบต่อผลประโยชน์ ไปจนถึงการติดตามควบคุมกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ทั้งนี้ต้องเกิดจากความสมัครใจและเป็นอิสระ พลังของการรวมกลุ่มหรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดๆ

นั้น เป็นปัจจัยสำคัญที่จะขับเคลื่อนและพัฒนาองค์กรให้สามารถบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในระบบสหกรณ์ ซึ่งในปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับระบบสหกรณ์ โดยอย่างยิ่งเฉพาะในสหกรณ์ประเภทการเกษตรซึ่งเป็นสถาบันที่สนองนโยบายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการสนับสนุนการประกอบอาชีพของเกษตรกร อาทิ เช่น การสนับสนุนด้านความรู้ เงินทุน การรวมกลุ่ม และการหาช่องทางการตลาด เป็นต้น แต่การที่สหกรณ์จะสามารถดำรงอยู่ได้นั้น ต้องเกิดจากมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสหกรณ์ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดการ รวมไปถึงสมาชิกผู้เป็นเจ้าของสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด จัดเป็นสหกรณ์ประเภทการเกษตรองค์กรหลักระดับอำเภอ ดำเนินธุรกิจเพื่อให้บริการสมาชิก 3 ประเภท ได้แก่ ธุรกิจสินเชื่อ, ธุรกิจรับฝากเงิน และธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายให้แก่สมาชิก แต่ผลการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์นั้น ปรากฏผลไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากสมาชิกบางส่วนมาเพื่อกู้ยืมเงินเท่านั้น สมาชิกบางส่วนขาดความรู้และความเข้าใจถึงความหมาย หลักการ และวิธีการสหกรณ์ ตลอดจนไม่ทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง รวมไปถึงปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารจึงไม่ ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจ สภาพภาวะโรคระบาดที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์และปริมาณธุรกิจของสหกรณ์

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหามีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์และหาแนวทางในการพัฒนาให้เหมาะสม ผู้ศึกษาจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด ตลอดจนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินธุรกิจและการบริหารจัดการในด้านต่างๆ ให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของสมาชิก ส่งเสริมให้สมาชิกและสหกรณ์สามารถดำรงอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด จำแนกตามปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิก
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมกับระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด
3. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกเพื่อนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด แตกต่างกันไป
2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ต่อระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

1.1.1 ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิก ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิก

1.1.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยภายในตัวบุคคลและแรงผลักดันจากผู้นำสหกรณ์ 2) ด้านการสื่อสาร 3) ด้านผลตอบแทน/ผลประโยชน์ที่ได้รับ และ 4) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด แบ่งได้เป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย 1) ส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) ส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) ส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด

4. ขอบเขตด้านเวลา เริ่มการศึกษาวิจัย ตั้งแต่ เดือน กันยายน พ.ศ.2563 - กุมภาพันธ์ พ.ศ.2564

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม :

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีแนวคิดหรือจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันเข้ามาดำเนินการนั้นให้แล้วเสร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดแล้วรับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (ยุทธพงษ์ ทรัพย์มงคล, 2554: หน้า 7) โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและ

การจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ (สมบัติ นามบุรี, 2557: หน้า 186)

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม

Singh (อ้างถึงใน พระมหาสุนทร ปุญญา, 2558 : หน้า 20) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางสังคมไว้ว่า ปัจจัยตัวที่มีส่วนร่วมกำหนดระดับการมีส่วนร่วมทางสังคม ได้แก่ อายุ เพศ สุขภาพ ระยะเวลาอาศัยในชุมชน ขนาดของครอบครัว มาตรฐานทางสังคมของประชาชน ระดับการศึกษา ระดับความเป็นอยู่การครอบครองที่ดิน ปัจจัยทาง เศรษฐกิจ เชื้อชาติ และสัญชาติ พื้นเพทางครอบครัว ชั้นทางสังคม ปัจจัยส่วนบุคคล การปรับตัวทางสังคม ความสนใจ ความเฉลียวฉลาด การอบรมทางพฤติกรรม ทักษะคิดข่าวสารและการติดต่อสื่อสาร ความเชื่อศาสนา ค่านิยมทางสังคม ความเชื่อในตนเอง ความเชื่อและการแสดงออกทางพฤติกรรม ความพึงพอใจ และการตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรม

ในประเด็นเดียวกัน ปรีชญา เวสารัชช์ ((2528: 170) อ้างถึงใน วันทนา ขาวคม, 2559 : หน้า 10)) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่ผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองและความปลอดภัย
2. ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะผู้นำ
3. ปัจจัยที่เป็นรางวัลตอบแทน เช่น ค่าตอบแทนแรงงาน เงินปันผลจากสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น
4. ปัจจัยภายในตัวบุคคล เช่น ความคาดหวังในประโยชน์ส่วนรวม ความรู้สึกเกรงใจ ไม่กล้าปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนหรือความรู้สึกว่าเป็นพันธะที่ต้องเข้าร่วมเพื่อให้เกิดความสามัคคี เป็นต้น

ระดับการมีส่วนร่วม

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ Cohen and Uphoff, 1979 (อ้างถึงใน ประเดิม แพทย์รังสี, 2556 : หน้า 16) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมเป็น 4 ระดับ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มโครงการโดยมีการอภิปรายถึงปัญหาและความต้องการ มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การกำหนดทางเลือกว่าจะจัดทำโครงการ หรือกิจกรรมใดบ้าง และการตัดสินใจว่าจะทำโครงการหรือกิจกรรมใด และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจยังครอบคลุมไปถึงการตัดสินใจในระหว่าง การดำเนินงานโครงการ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในทรัพยากร ต่าง ๆ ให้กับโครงการทั้งในด้านเงิน แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการบริหารและประสานงานโครงการต่าง ๆ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมประเภทนี้มีสองนัย คือ เป็นทั้ง การร่วมรับประโยชน์และร่วมรับผลสืบเนื่องในทางลบจากโครงการพัฒนา ผลประโยชน์ที่ได้รับ ได้แก่

3.1 ผลประโยชน์ด้านวัตถุ

3.2 ผลประโยชน์ด้านสังคม

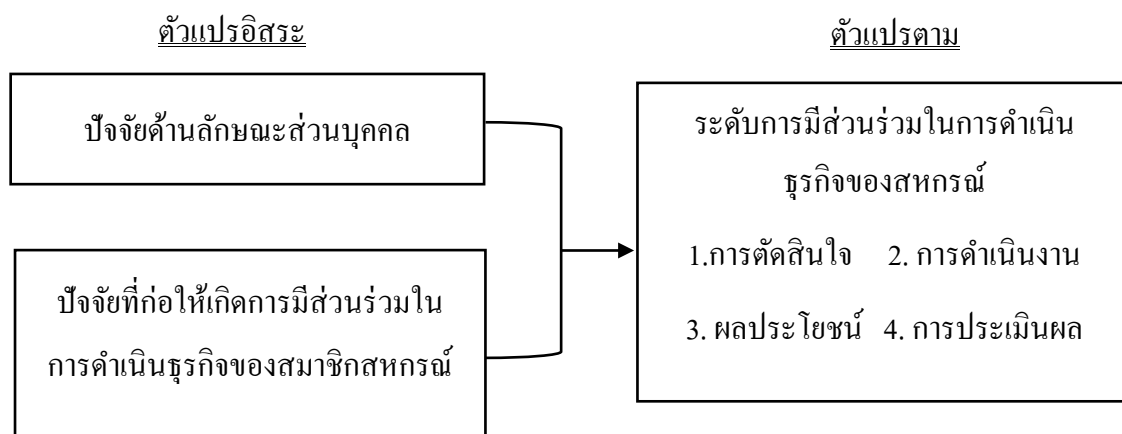
3.3 ผลประโยชน์ส่วนบุคคล

2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ประเมินโครงการทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ รูปแบบการมีส่วนร่วมประเมินอย่างเป็นทางการ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอย่างไม่เป็นทางการ

แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ :

คุณค่าของสหกรณ์ (Cooperatives Values) ตามคำนิยามของกรมส่งเสริมสหกรณ์ (2542) (อ้างถึงใน ธรรมนูญรศน์ มาลัย ,2558 : หน้า 7-9)นั้น หมายถึง พื้นฐานแห่งการช่วยเหลือตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง เป็นประชาธิปไตย ความเที่ยงธรรม ความเสมอภาค และความเป็นเอกภาพ สมาชิกสหกรณ์เชื่อมั่นในคุณค่าทางจริยธรรมแห่งความสุจริต ความเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคม และ ความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น และมีความเชื่อร่วมกันที่ว่าความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ภายใต้อุดมการณ์ของสหกรณ์ซึ่งจะสอดคล้องกับหลักการสหกรณ์จะนำไปสู่การกินดี อยู่ดี ความเป็นธรรมและสันติสุขในสังคม โดยหลักการสหกรณ์ (Cooperative Principles) ประกอบด้วย 7 หลักการ หนึ่งในหลักการของสหกรณ์ นั้น คือ หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก

กรอบแนวความคิดการวิจัย :

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและขนาดตัวอย่าง :

ประชากรเป้าหมาย คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด ทั้งสิ้น 2,539 ราย ผู้ศึกษาใช้การคำนวณโดยใช้ สูตรในการคำนวณของ Taro Yamane เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด ได้ขนาดตัวอย่าง ทั้งสิ้น 346 ราย

วิธีการสุ่มตัวอย่าง :

เป็นการสุ่มตามสะดวก (Convenience Sampling) เนื่องจากเวลาและงบประมาณที่จำกัด โดยสำรวจผ่านการแจกแบบสอบถามสมาชิกผู้มาติดต่อขอรับบริการและเมื่อจัดประชุมกลุ่มสมาชิก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย :

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจจะใช้แบบสอบถามโดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิก โดยให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว แบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยภายในตัวบุคคลและแรงผลักดันจากผู้นำสหกรณ์ 2) ด้านการสื่อสาร 3) ด้านผลตอบแทน/ผลประโยชน์ที่ได้รับ และ 4) ด้านสภาพแวดล้อม ทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

ส่วนที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด แบ่งได้เป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย 1) ส่วนร่วมในการการตัดสินใจ 2) ส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) ส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) ส่วนร่วมในการประเมินผล

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด (Open-Ended) เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนามีส่วนร่วมของผู้ตอบแบบสอบถาม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล :

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อผู้วิจัยจะนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ต่อไป

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษารายงานทางวิชาการ บทความ ผลงานทางวิชาการ วารสาร รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยและร่างแบบสอบถาม

วิธีการและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล :

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้น ดังนี้

1.1) การแจกแจงความถี่ (Frequency) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของขนาดตัวอย่าง

1.2) ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของขนาดตัวอย่าง

1.3) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation) ใช้คู่กันเพื่อแสดงการกระจายข้อมูล ใช้แปลความหมายข้อมูล เพื่ออธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด

1.4) การคำนวณหาค่าข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากส่วนที่ 4 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปออกมาเป็นความถี่ เรียงลำดับจากมากไปน้อย

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่

2.1) เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด จำแนกตามปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิก กรณีจำแนกด้านเพศ จะใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วย t-test สำหรับกรณีจำแนกตามอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิก จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Anova) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายกลุ่ม กรณีพบความแตกต่างเป็นรายกลุ่ม ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างนั้นเป็นรายคู่ โดยใช้ Scheffe Analysis (อ้างอิงจาก ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, 2563 : หน้า 227)

2.2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมต่อระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด โดยใช้สถิติวิเคราะห์ คือ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัย

การนำเสนอสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยขอนำเสนอเป็นภาพรวม และข้อสรุปผลการวิจัยที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด จำนวน 346 ราย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นสมาชิกการเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด ส่วนใหญ่เป็น เพศชาย อายุ 50 ปี ขึ้นไป มีสถานภาพสมรส มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 11,000 บาท ขึ้นไป และมีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 15 ปีขึ้นไป

2) การศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด โดยภาพรวม พบว่า ระดับความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิด

การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ที่อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านปัจจัยภายในตัวบุคคลและแรงผลักดันจากผู้นำสหกรณ์ รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และน้อยที่สุด คือ ด้านการสื่อสารและด้านผลตอบแทน/ผลประโยชน์ที่ได้รับ

3) การศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด โดยภาพรวม พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ที่อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านส่วนร่วมในผลประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ ด้านส่วนร่วมในการดำเนินงาน น้อยที่สุด คือ ด้านส่วนร่วมในการประเมินผล

4) การทดสอบ สมมติฐานที่ 1 พบว่า เพศและอายุ มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เป็น ไปตาม สมมติฐาน เมื่อพิจารณาในส่วนของคุณภาพ ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิกรวม พบว่า มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เป็น ไปตามสมมติฐาน

5) การทดสอบ สมมติฐานที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมกับระดับการ มีส่วนร่วม พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันทั้งหมด คือ มีความสัมพันธ์กัน เป็น ไปตามสมมติฐาน

6) ด้านข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น พบว่า สมาชิกให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยแนะนำให้สหกรณ์จัดอบรมให้ความรู้กับสมาชิก จัดกิจกรรมทัศนศึกษา สหกรณ์อื่น เพิ่มช่องทางติดต่อสื่อสารของสหกรณ์กับสมาชิก หมั่นสำรวจความต้องการของสมาชิก อย่างสม่ำเสมอ เพิ่มประเภทของธุรกิจ ส่งเสริมการออมเงิน และจัดชั้นสมาชิกเพื่อให้สามารถให้บริการสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสามารถอภิปรายได้ว่า อายุมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เป็น ไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาด้านเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิก พบว่า มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์แตกต่างกัน อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เป็นไปตามกับสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ วันทอง คงคาพันธ์ และคณะ (2559) ที่ศึกษา ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ การสื่อสารกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์การเกษตรในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ได้สรุปไว้ว่า ด้านอายุ นั้น ส่งผลต่อระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่ด้านระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิก ส่งผลต่อระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวัล มลิแสง (2553) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดกระบี่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ระดับการศึกษา รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ อายุ มีระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากสหกรณ์เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรในพื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมาทุกคนสามารถเข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์ได้ โดยปราศจากการกีดกันทางเพศ ฐานะทางสังคม เชื้อชาติ การเมือง หรือศาสนา แต่ต้องสามารถเข้ามาใช้บริการสหกรณ์ และมีความเต็มใจจะรับผิดชอบในฐานะสมาชิก ทำให้สมาชิกที่มีภูมิหลังมีประสบการณ์ หรือมีภาระหน้าที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมกับระดับการมีส่วนร่วม พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง (มีค่า Pearson Correlation ที่ 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันทั้งหมด คือ มีความสัมพันธ์กัน เป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาแยกระดับการมีส่วนร่วม พบว่า ส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่วนร่วมในการดำเนินงาน ส่วนร่วมในผลประโยชน์และส่วนร่วมในการประเมินผล มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางและต่ำ (มีค่า Pearson Correlation อยู่ที่ช่วง 0.34 – 0.66) ซึ่งมีส่วนสอดคล้องกับงานวิจัยของทวีชัย คำทวีและคณะ (2561) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบคีรีขันธ์ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง และสาเหตุที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์นั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Singh (อ้างถึงใน พระมหาสุนทร ปุญญา, 2558 : หน้า 20) ที่ผู้ศึกษากล่าวไว้ในบทที่ 2 ซึ่งได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางสังคมไว้ว่า ปัจจัยที่กำหนดระดับการมีส่วนร่วมทางสังคม ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยส่วนบุคคล การปรับตัวทางสังคม ความสนใจความเฉลียวฉลาด การอบรมทางพฤติกรรม ทักษะคิดข่าวสารและการติดต่อสื่อสาร ความเชื่อศาสนา ค่านิยมทาง

สังคม ความเชื่อในตนเองความเชื่อและการแสดงออกทางพฤติกรรมความพึงพอใจ และการตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมนั้น

ข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองนครราชสีมา จำกัด ดังนี้

1.1) สหกรณ์ควรจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญ อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก โดยเฉพาะกับสมาชิกใหม่ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสหกรณ์มากยิ่งขึ้น และอาจมีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กันระหว่างสหกรณ์กับสมาชิก เช่น กีฬาสีสหกรณ์ งานวันสหกรณ์ ตลาดนัดกลางซื้อขายสินค้าระหว่างสมาชิก การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาสหกรณ์อื่น เป็นต้น เพื่อให้สมาชิกได้เห็นถึงความสำคัญของการร่วมมือร่วมใจกันของทุกฝ่าย

1.2) สหกรณ์ควรเพิ่มช่องทางผ่านในการสื่อสารต่างๆ ให้มากขึ้น เช่น การใช้จดหมายข่าว หรือการติดป้ายประชาสัมพันธ์ ไปยังท้องถิ่นที่สมาชิกอาศัย การขอความร่วมมือประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายเสียง หรือการเลือกตั้งผู้แทนกลุ่มสมาชิกเพื่อคอยให้บริการและรับฟังปัญหาได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนการจัดทำคู่มือสมาชิกให้รู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ และประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้สมาชิกมาร่วมดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์

1.3) สหกรณ์ควรจัดกิจกรรมจูงใจให้สมาชิกอยากเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ ด้วยกิจกรรม เช่น กิจกรรมส่งเสริมการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ ผู้ที่มีจำนวนครั้งในการซื้อสินค้ามากที่สุดให้ได้รับของรางวัล กิจกรรมส่งเสริมการออมได้รับของที่ระลึก กิจกรรมประกาศเกียรติคุณให้สมาชิกที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

1.4) สหกรณ์ควรมีการสำรวจความต้องการสินค้าของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอและเป็นปัจจุบัน โดยอาจทำการสำรวจผ่านระบบออนไลน์ หรือเก็บข้อมูลสมาชิกผ่านการประชุมกลุ่ม เพื่อให้สหกรณ์รับทราบความต้องการ และสามารถจัดสรรสินค้าให้ตรงกับความต้องการของสมาชิกมากที่สุด

1.5) ในการประชุมกลุ่มสมาชิก สหกรณ์ควรบริการนำสินค้าออกจำหน่ายแก่สมาชิกให้ถึงชุมชนที่อาศัยด้วย เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ นอกจากนี้ ในการประชุมทุกครั้งควรมีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นกับสหกรณ์ เช่น จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา และอุปสรรค สิ่งที่สมาชิกต้องการให้สหกรณ์เป็น สะท้อนผลการดำเนินงานของสหกรณ์ และวิธีการไปให้ถึงเป้าหมายนั้น เป็นต้น เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมอีกหนึ่งช่องทางด้วย

เอกสารอ้างอิง

- ยุทธพงษ์ เข้าประมงค์. (2554). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี*. การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประเดิม แพทย์รังษี. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ทิพวัล มลิแสง. (2553). *การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ ภาคการเกษตร ในจังหวัดกระบี่*. ภาคนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ชานินทร์ ศิลปะจารุ. (2563). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร: บิสนิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ธัญญรัตน์ มาลัย. (2558). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พระมหาสุนทร ปุญญา. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี*. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสยาม
- วันทอง คงคาพันธ์ และนลินี ทองประเสริฐ. (2559). *ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์การสื่อสารกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์การเกษตร ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี : กรณีศึกษาสหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานต่ำกว่ามาตรฐาน*. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.ปีที่ 11 (ฉบับที่ 1) มกราคม – มิถุนายน. หน้า 196.
- สมบัติ นามบุรี. (2557). *ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์*. วารสารวิจัยวิชาการ ปีที่ 2 (ฉบับที่1) มกราคม-เมษายน. หน้า 186.